

Bemærkninger til forslaget

I. Protokollernes forhistorie

I et forsøg på at mindske de menneskelige lidelser under krigsførelse har man gennem tiderne søgt at indgå internationale aftaler om forbud mod visse våbentyper. I 1899 og 1907 blev det på de store Haagerkonferencer besluttet, at krigsførende parter ikke havde ubegrænset frihed i valget af våben til at skade fjenden, og at det skulle være forbudt at anvende våben, som efter deres art forårsager unødigt menneskelig lidelse. Dette førte konkret til, at man i 1899 forbød brugen af dum-dum-kugler (ekspanderende kugler).

Som et resultat af den første verdenskrigs rædsler blev der i 1925 i Genève underskrevet en protokol om forbud mod brug af visse giftgasser og bakteriologiske våben.

Ved Genève-konventionerne af 12. august 1949 blev der vedtaget regler, som havde til formål at beskytte krigens ofre, herunder civilbefolkningen. I tilfølgelsesprotokol I fra 1977 fremhæves, at der ikke må benyttes våben, som forårsager overflødig skade eller unødige lidelser.

I løbet af 1970'erne blev det tydeligt, blandt andet som følge af erfaringerne fra Vietnam, at man måtte forsøge at nå til enighed om yderligere forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af visse våbentyper.

I perioden 1974-77 blev der i Genève afholdt en diplomatkonference, hvor man uden held forsøgte at forbyde visse typer af inhumane våben. I 1979 blev bestræbelserne fortsat i FN-regi, og resultatet blev konventionen af 10. oktober 1980 om forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af visse konventionelle våben, som må anses for unødigt skadevoldende eller for at ramme i flæng, også kaldet konventionen om særligt inhumane konventionelle våben (CCW), eller 1980-konventionen.

1980-konventionen er en såkaldt rammekonvention, hvor de egentlige forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af visse våbentyper indeholdes i de til konventionen knyttede protokoller. Oprindeligt er der til konventionen alene knyttet tre protokoller. Disse omhandler forbud mod anvendelse af ikke-på-

viselige sprængstykker (protokol I), forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af miner, lureminer og andre mekanismer (protokol II) og forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af brandvåben (protokol III).

Danmark undertegnede 1980-konventionen med tilknyttede protokoller den 10. april 1981. Den 2. april 1982 meddelte Folketinget sit samtykke til ratifikation af 1980-konventionen samt til at være bundet af de til konventionen knyttede tre protokoller, hvilket dannede forudsætning for endelig ratifikation ved kgl. resolution af 18. juni 1982. Danmark deponerede sit ratifikationsinstrument den 7. juli 1982 og konventionen trådte i kraft den 2. december 1983. Ved bekendtgørelse af 12. december 1983 er konventionen og tilknyttede protokoller optrykt i Lovtidende C som nr. 114 på side 571.

Selve konventionen og protokollerne I og III tjener i sig selv deres formål tilfredsstillende. Protokol II viste sig derimod ikke at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af civilbefolkningerne. Under indtryk af det stadigt voksende humanitære problem som ureguleret og uansvarlig anvendelse af personelminer havde forårsaget, navnlig i den tredje verden, erkendtes det, at der bestod et behov for ændringer i det gældende regelsæt. I øvrigt var der et ønske om, når lejlighed bød sig, at søge at inddrage anvendelsen af laservåben, som er særligt beregnet til at forårsage permanent blindhed, under konventionen; disse våben udgør endnu ikke nogen betydelig bestanddel af verdens militærarsenaler og er ikke hidtil blevet anvendt i praksis.

I efteråret 1993 fremsatte Frankrig begæring om indkaldelse af en gennemgangskonference til drøftelse af forbedringer af det eksisterende regelgrundlag. I perioden fra februar 1994 til januar 1995 blev der afholdt fire møder i en ekspertgruppe, der havde til formål at forberede den egentlige gennemgangskonference. Medlemmerne af ekspertgruppen bestod af repræsentanter for de stater, som havde ratificeret konventionen, men derudover sendte adskillige andre stater observatører. Det viste sig tidligt under drøftelserne i gruppen, at der ikke var tilstrækkelig tilslut-